Наследяване

Унгария

Този информационен документ е подготвен със съдействието на Съвета на нотариатите от ЕС (CNUE).

1 Как се изготвя разпореждането с имущество в случай на смърт (завещание, съвместно завещание, договор за наследство)?

а) завещания

В унгарската правна система съществуват три основни вида завещания: автентични завещания, писмени частни завещания и (по изключение) устни завещания (член 7:13 от Гражданския кодекс (Polgári Törvénykönyv)).

аа) Автентичното завещание трябва да бъде направено пред нотариус. При изготвянето на автентично завещание нотариусът прилага съответните специални законови разпоредби (приложимите разпоредби за нотариални актове според Закона за нотариусите);

*аб)*в унгарското право се признават три подвида *писмени частни завещания*:

саморъчно завещание: завещание в такава форма се счита за действително, ако е написано изцяло ръкописно и подписано собственоръчно от завещателя (член 7:17, параграф 1, буква *а)* от Гражданския кодекс),

завещание, написано от други лица (алографско завещание): тези завещания трябва да бъдат подписани от завещателя в присъствието на двама свидетели едновременно или, ако са били подписани преди това, завещателят трябва да декларира пред двама свидетели, които присъстват едновременно, че това е неговият подпис. Свидетелите трябва да подпишат завещанието, като по този начин указват качеството си на свидетели. Завещания, които са написани на машина, винаги се считат за алографски, дори ако са написани от самия завещател (раздел 7:17, параграф 1, буква *б)* от Гражданския кодекс),

частно завещание, депозирано при нотариус: завещание в такава форма (независимо дали е алографско или саморъчно) се счита за действително, ако завещателят го е подписал собственоръчно, след това лично го е депозирал при нотариус, като изрично го е обозначил като завещание. Завещания могат да бъдат депозирани при нотариус като отворен документ или като запечатан документ (член 7:17, параграф 1, буква *в)* от Гражданския кодекс).

Друго формално изискване, за да се считат и трите вида частни завещания за действителни от гледна точка на формата, е, че *датата на изготвяне* трябва да бъде ясно указана в самия документ.

В категорията на писмените частни завещания се прилагат специални правила по отношение на завещанията, които се състоят от *няколко отделни листа*:

- ако завещанието е саморъчно, върху всеки лист трябва да бъде поставен пореден номер на страница,
- ако завещанието е алографско, в допълнение към изискването за последователно номериране на листовете, всеки лист трябва да бъде подписан от завещателя и от двамата свидетели (член 7:17, параграф 2 от Гражданския кодекс).

Писмено завещание може да бъде направено *само на език*, който завещателят разбира и на който може

- да пише (в случай на саморъчно завещание), или или
- да чете (в случай на алографско завещание).

Завещания, изготвени по стенографска или друга система с използване на символи или код, различни от обичайната писмена реч, са недействителни (член 7:16 от Гражданския кодекс);

ав) устни завещания (словесни завещания) могат да се правят от лица, които се намират в извънредна животозастрашаваща ситуация, когато съставянето на писмено завещание не е възможно (член 7:20 от Гражданския кодекс). За да направи устно завещание, завещателят трябва устно и в пълнота да изяви своята воля пред двама свидетели, които присъстват едновременно, на език, който свидетелите разбират, или на жестомимичен език, ако завещателят използва такъв, като при това обяви, че неговото устно волеизявление представлява неговото завещание (член 7:21 от Гражданския кодекс). Извънредният характер на устните завещания е подчертан също така с разпоредбата за обезсилване на такова завещание, ако завещателят е имал възможност да направи писмено завещание без трудност през период от тридесет последователни дни след приключването на ситуацията, наложила да се направи устно завещание (член 7:45 от Гражданския кодекс);

б) специални правила относно формата на съвместните завещания

Според Гражданския кодекс съпрузите могат да правят съвместни завещания, когато са в съпружеска общност (член 7:23 от Гражданския кодекс). Следва да се отбележи, че освен съпрузите, регистрираните партньори също имат право да правят съвместни завещания, предвид член 3, параграф 1 от Закона за регламентиране на регистрирано партньорство (Закон XXIX от 2009 г.).

Съпрузите (регистрираните партньори) могат да правят съвместни завещания в следните форми:

ба) под формата на автентично завещание (нотариално заверено);

бб) под формата на саморъчно частно завещание: в този случай целият документ трябва да бъде написан ръкописно и подписан собственоръчно от един от завещателите, а другият завещател декларира писмено в същия документ и се подписва, че документът съдържа също неговата или нейната последна воля и завещание;

бв) в алографска форма: в такъв случай документът се подписва от завещателите, като едновременно присъстват двамата завещатели и двама свидетели или (ако е подписано по-рано) всеки от двамата завещатели декларира поотделно в едновременното присъствие на другия завещател и свидетелите, че подписът на документа е негов.

Прилагат се специални правила по отношение на формата на съвместните завещания, които се състоят от *няколко отделни листа:*

- ако завещанието е написано собственоръчно от единия завещател, всеки лист от завещанието трябва да бъде последователно номериран и подписан от другия завещател,
- ако завещанието е алографско, освен изискването за последователно номериране на страниците, всеки лист трябва да бъде подписан от двамата завещатели и двамата свидетели (член 7:23, параграф 3 от Гражданския кодекс);

в) договор за наследство

Според унгарското право споразумението за наследство е договор, в който една от договарящите се страни (завещателят) определя другата страна за свой наследник *срещу издръжка, годишна рента или гледане* (член 7:48 от Гражданския кодекс).
От това следва, че по унгарското право договорът за наследство винаги е договор за материален интерес. В договора за наследство завещателят може да определи другата договаряща страна за свой наследник на цялото си наследствено имущество, на определена част от него или на конкретно имущество. Издръжката, годишната рента или гледането, които са предложени в замяна, може да бъдат предоставяни на завещателя или на трета страна, посочена в договора. Договорът за наследство представлява разпореждане с имущество за след смъртта само по отношение на договорното изявление на завещателя, но не и по отношение на другата договаряща се страна (лицето, което предоставя издръжката, годишната рента или гледането).
Към договорите за наследство се прилагат *изисквания за действителност* от гледна точка на формата според разпоредбите за писмените завещания с изключение на това, че при такива договори се прилагат изискванията за форма на алографските завещания, дори ако те са изготвени писмено от една от страните (член 7:49, параграф 1 от Гражданския кодекс). Следователно договорът за наследство е действителен от гледна точка на формата, ако
- е изготвен като автентичен документ от нотариус (подобно на автентично завещание), или
- е съставен по изисквания за алографски завещания начин (т.е. ангажирани са двама свидетели).
За да бъде действителен договорът за наследство се изисква *съгласието на процесуален представител и одобрението на попечител*, ако страната, която сключва договора за наследство като завещател, е
- ненавършило пълнолетие лице с ограничена дееспособност, или
лице, поставено под ограничено запрещение по отношение на правни волеизявления във връзка с имущество (член 7:49, параграф 2 от Гражданския кодекс).

2 Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?

Не. Действителността на разпореждането не зависи от вписването му в някакъв официален регистър. В случаи обаче, когато за изготвянето на разпореждане е ангажиран нотариус, той служебно вписва факта за направеното разпореждане с имущество (или отменено, изменено или оттеглено завещание, депозирано при нотариус) в Националния регистър на завещанията (Végrendeletek Országos Nyilvántartása). В Националния регистър на завещанията се вписва съответно изготвянето на следните видове разпореждания с имущество за след смъртта (или тяхната отмяна, изменение или оттеглянето на завещания, депозирани при нотариус):
- автентично завещание (завещание, изготвено от нотариус като автентичен документ),
- частно завещание, депозирано при нотариус,
- договор за наследство (ако е изготвен от нотариус като автентичен документ),
- завет (ако е изготвен от нотариус като автентичен документ).
Пропускът да се направи такова вписване обаче, независимо по каква причина, не засяга действителността на завещанието.

3 Съществуват ли ограничения на свободата за разпореждане с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?

Според член 7:10 от Гражданския кодекс завещателите имат право да се разпореждат свободно със своето имущество или с част от него чрез разпореждане с имущество в случай на смърт.
Следователно свободата на завещателното разпореждане важи за всички активи на завещателя. Въпреки че в унгарското право са предвидени законоустановени разпоредби относно запазена част, на която имат право някои близки роднини (низходящи, съпруг, родители) на завещателя, според *унгарското право запазената част е иск*, който бенефициерът може да предяви срещу наследниците по силата на договорното право. (Давностният срок за този иск е пет години.) Лицето, което има право на запазена част, не става наследник, т.е. няма право на никакъв веществен (in rem) дял от наследственото имущество дори да спечели своя иск срещу наследника.
Чрез запазената част лицето, което има право на запазена част, има право на една трета от дела, който това лице би наследило като наследник по закон. Когато съпруг, като наследник по закон, също има право на право на ползване, запазената част в това отношение е ограничено право на ползване, което отговаря на нуждите му, като се вземат предвид активите, които е наследил.

4 В отсъствието на разпореждане с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?

Ако разпореждане с имущество в случай на смърт няма, тогава за наследството се прилагат правилата за наследяване по закон. При наследяване по закон наследяват родините (низходящи, роднини по възходяща или съребрена линия), както и преживелият съпруг (или регистриран партньор) на починалия в съответствие с накратко изложените по-долу правила:

а) Наследяване от роднини

аа) Наследяване от низходящи (раздел 7:55 от Гражданския кодекс)

Наследници по закон са преди всичко децата на завещателя; две или повече деца наследяват поравно. Вместо дете (или по-далечен низходящ), което е лишено от наследство, наследяват низходящите на лишеното от наследство лице в съответствие с правилата за заместване, т.е.:
- наследяват поравно помежду си,
- наследяват общо дела, който техният лишен от наследство възходящ е трябвало да наследи.
Когато обаче се определя дела от наследственото имущество, на който имат право низходящите на починалия, трябва да се вземе предвид също така т.нар. *задължение за възстановяване на дарове (наследствена маса)* на низходящите (вж. буква *д*));

аб) Наследяване от родители и низходящи на родителите (член 7:63 от Гражданския кодекс)

Ако завещателят няма низходящи и съпруг (или ако те са изключени от наследството), родителите на низходящия наследяват поравно. Вместо родител, който е лишен от наследство, наследяват низходящите на този родител по същия начин, по който низходящите на дете наследяват вместо него (в съответствие с правилата за заместване). Ако родител, който е лишен от наследство, няма низходящ или ако низходящият е изключен от наследство, наследява само другият родител или неговият низходящ;

ав) Наследяване от баби и дядовци и низходящите на баби и дядовци (член 7:63 от Гражданския кодекс)

Ако починалият няма низходящ, родители или низходящи на родителите и няма съпруг (или ако те са изключени от наследство), бабите и дядовците на починалото лице са наследниците по закон, като наследяват поравно. Вместо дядо или баба, лишен/а от наследство, низходящите на въпросния/ната дядо или баба наследяват по същия начин, по който низходящите на родител наследяват вместо въпросния родител (в съответствие с правилата за заместване).
Ако дядо или баба, лишен/а от наследство, няма низходящ или ако низходящият е изключен от наследство, съпругът на въпросния/ната дядо или баба наследява вместо нея/него, а ако и той е лишен от наследство, наследяват неговите низходящи. Ако някоя от двойките баби и дядовци е била лишена от наследство и няма низходящи на тяхно място (или ако те са изключени от наследството), цялото наследствено имущество се наследява от другата двойка баба и дядо или от техните низходящи;

аг) Наследяване от прадядовци и прабаби и низходящи на прабаби и прадядовци (член 7:65 от Гражданския кодекс)

Ако няма наследници в степента на родство баби и дядовци (или те са изключени от наследство), наследници по закон на починалото лице са неговите прабаби и прадядовци, като те наследяват поравно. Вместо прабаби или прадядовци, които са лишени от наследство, наследяват техните низходящи по същия начин, по който низходящите на бабите и дядовците наследяват вместо въпросния/ната дядо или баба (в съответствие с правилата за заместване).
Ако прабаба или прадядо, лишен/а от наследство, няма низходящи (или ако низходящият е изключен от наследство), съпругът на въпросната прабаба или прадядо наследява вместо него/нея, а ако той също е лишен от наследство, наследяват неговите низходящи. Ако някоя от двойките прабаби и прадядовци е била лишена от наследство и нямат низходящи (или ако те са изключени от наследство), цялото наследствено имущество се наследява поравно от другата двойка прабаби и прадядовци;
ад) Наследяване по закон от далечни роднини (член 7:66 от Гражданския кодекс)
Ако починалият няма прабаби и прадядовци или низходящи на прабаби и прадядовци (или ако те са изключени от наследството), далечните роднини на починалия стават наследници по закон, като наследяват поравно;
ае) Наследяване от държавата (член 7:74 от Гражданския кодекс)
Ако наследници по закон няма, наследственото имущество се прехвърля на държавата.
Държавата е наследник по необходимост, което означава, че няма право да се откаже от наследството. В други отношения обаче държавата има същия правен статут като останалите наследници. В унгарското право наследяването от държавата представлява придобиване, което е уредено по-скоро по гражданското право, а не от публичното право;
б) Наследяване от съпруг (членове 7:58—7:62 от Гражданския кодекс)
Наследяването по закон от преживелия съпруг зависи от това дали е бил в *юридически действителен* брак с починалия. Единствено наличието на брак обаче не е достатъчно за наследяването по закон от съпруга. В член 7:62 от Гражданския кодекс е предвидена специална клауза за лишаване от наследство в случай на отсъствие на *съпружеска общност*: преживелият съпруг няма право да наследява, ако двойката е била в условията на разделеност към момента на откриване на наследството и обстоятелствата недвусмислено сочат, че не е имало основателно очакване за помирение. На тази причина за лишаване от наследство може да се позовава лице, което, в резултат на такова лишаване, самото то би наследило или би било освободено от дадено задължение или друга тежест, което/която трябва да съблюдава по силата на разпореждане с имущество.
Следва да се отбележи, че правилата по Гражданския кодекс, уреждащи наследяването от съпрузи, трябва да се прилагат също така — с необходимите промени — *за регистрирани партньори* на завещателите. С други думи, регистрираните партньори имат същия статут при наследяване като съпрузите, като се има предвид член 3, параграф 1 от Закона за регламентиране на регистрирано партньорство (Закон XXIX от 2009 г.).
За разлика от регистрираните съпрузи, т.нар. партньори във фактическо съпружеско съжителство (лицата, които действително са живели със завещателите в съпружеска общност без брак или регистрирано партньорство) нямат право на наследство по закон според унгарското право.
Статутът на съпрузите, които наследяват по закон, зависи от наличието на други наследници по закон на завещателя:
ба) Наследяване от съпрузи и низходящи (член 7:58 от Гражданския кодекс)
Ако завещателят има низходящи и преживял съпруг, преживелият съпруг има следните права на наследство:
- пожизнено владение на семейното жилище, използвано заедно със завещателя, в това число обзавеждането и оборудването, както и и
- дял от останалото наследствено имущество, равен на дела, наследен от децата на починалия (един „дял на дете“).
Във всеки един момент съпругът може да поиска откупуване на имуществото, за което има право на пожизнено владение (за в бъдеще) (член 7:59 от Гражданския кодекс). В такъв случай съпругът има право на един „дял на дете“ — било то в натура или в пари — от наследственото имущество, което следва да бъде откупено. Имуществото, определено за пожизнено владение, може да бъде откупено също така в хода на процедурата по наследяване. Откупуването на имущество, което се намира в пожизнено владение, трябва да се извърши при надлежно отчитане на основателните интереси на заинтересованите страните (т.е. на съпрузите и на низходящите).
В хода на процедурата по наследяване низходящите и съпругът могат да определят в своето споразумение за разпределяне на наследственото имущество (в т.нар. договор за делба), че вместо „дял на дете“, съпругът получава правото на пожизнено владение на цялото наследствено имущество;
бб) Наследяване от съпрузи и родители (член 7:60 от Гражданския кодекс)
Ако починалият няма низходящи (или низходящият е изключен от наследство), но има преживели родители и също така преживял съпруг, преживелият съпруг има следните права на наследяване:
- семейното жилище, използвано заедно с починалия, в това число обзавеждането и оборудването (по-скоро правото на собственост върху това имущество, а не пожизнено владение) и
- половината от останалото наследствено имущество. Другата половина от наследственото имущество се разпределя, както следва:
- тази част от наследственото имущество се разделя поравно между двамата родители на починалия,
- ако обаче единият от родителите е лишен от наследство, другият родител и съпругът на завещателя наследяват поравно дела, който би бил разпределен на лишения от наследство родител;
бв) Съпругът като единствен наследник (член 7:61 от Гражданския кодекс)
Ако завещателят няма низходящ или преживял родител (или те са изключени от наследство), преживелият съпруг наследява цялото наследствено имущество. Следователно наследяването по закон от преживелия съпруг изключва от наследяване по закон низходящите на родителите на починалия (или братя и сестри на починалия) или далечни роднини по възходяща или по съребрена линия;
в) Правни последици от осиновяването по отношение на наследяването по закон
При осиновяването възникват права на наследяване по закон между осиновеното лице и осиновителя и неговите роднини. Освен това в някои случаи остават също така правата на наследяване по закон между осиновеното лице и неговите кръвни роднини.
ва) Наследяване по закон от осиновено лице
По време на валидността на осиновяването осиновените лица се третират като кръвни низходящи на осиновителя за целите на наследяването по закон: те наследяват от наследственото имущество на осиновителя и неговите роднини като кръвни низходящи на осиновителя. Осиновеното лице запазва също така своето право на наследство по закон от своите кръвни роднини, но само ако е било осиновено от роднина по възходяща линия, брат или сестра или низходящ на такъв роднина по възходяща линия. (член 7:72 от Гражданския кодекс);
вб) Наследяване по закон на имуществото на осиновеното лице
Що се отнася до наследството, последиците от осиновяването се прилагат така също „в обратна посока“. Право да бъдат наследници по закон на осиновено лице, според общите правила за наследяване по закон, имат следните лица:
- неговите низходящи и преживелият съпруг,

- ако няма низходящи, неговият съпруг и осиновители,
- ако няма низходящи и преживял съпруг, осиновителите и техните роднини,
в съответствие с общите правила за наследяване по закон.
Наследяването по закон от осиновителя и неговите роднини зависи от това дали осиновяването е съществувало към момента на откриване на наследството.
Ако обаче горепосочените лица не наследяват осиновеното лице, наследници по закон са кръвните роднини на осиновеното лице, при условие че осиновеното лице е било осиновено от роднина по възходяща линия, брат или сестра или низходящ на такъв роднина по възходяща линия (член 7:73 от Гражданския кодекс);

г) „Наследяване по права линия“ — специални правила за наследяване по закон на конкретни активи

Специална характеристика на унгарското право е т. нар. „наследяване по права линия“. При наследяването по права линия се прилагат *специални правила* за наследяване по закон, при което определени активи от наследственото имущество (т.нар. имущество, наследявано по права линия) се третират по различен начин от общите правила по отношение на наследяването по закон.
Следва да се отбележи, че правилата за наследяване по права линия са приложими само *ако няма низходящи.* Ако починалият е оставил низходящи като наследници по закон, тогава се прилагат общите правила за наследяване по закон.

га) Активи, които спадат към имуществото, наследявано по права линия (член 7:67 от Гражданския кодекс)

Имуществото, наследявано по права линия, е част от наследственото имущество на починалия. Тази част включва активите:
- които починалият е придобил от възходящ по наследство или като дар и
- които починалият е наследил или получил като дар от брат или сестра или от низходящ на брат или сестра, при условие че братът или сестрата или низходящият на брата или сестрата е придобил/а въпросното имущество като наследство или дар от възходящ, който е общ за починалия и него/нея.
По закон обаче някои активи са изключени от обема и състава на имуществото, наследявано по права линия (т.нар. „имущество, изключено от наследяваното по права линия“); вж. буква *гг)* по-долу.
Характерът на имущество, наследявано по права линия (т.е. че въпросното имущество се числи към имуществото, наследявано по права линия), трябва да бъде доказан от лицето, което би наследило по тази линия;

гб) Наследяване на имущество, наследявано по права линия (член 7:68 от Гражданския кодекс)

Имуществото, наследявано по права линия, се наследява от родителите на завещателя (или низходящите на лишените от наследство родители) и от бабите и дядовците и далечните възходящи на завещателя („наследници по права линия“). Наследяването на имущество, наследявано по права линия, се определя от следните правила:
- родител наследява имуществото, което завещателят е получил от него или от някой от неговите възходящи. Ако родителят е бил лишен от наследство, неговите низходящи наследяват вместо него в съответствие с общите разпоредби за наследяване по закон,
- ако както родителят, така и неговият низходящ, който има право да наследи имуществото, наследявано по права линия, са били лишени от наследство, имуществото, наследявано по права линия, се наследява от бабата или дядото на починалия,
- ако бабата или дядото на починалия също е лишен/а от наследство, имуществото, наследявано по права линия, се наследява от по-далечен възходящ на починалия.
Ако починалият няма никой от горепосочените наследници, правилата за наследяване по права линия не се прилагат. В такъв случай наследяването на имуществото, наследявано по права линия, се определя от общите правила за наследяване по закон.

гв) Пожизнено владение от преживелия съпруг на имущество, наследявано по права линия (член 7:69 от Гражданския кодекс)

Наследниците, посочени в буква *гб)* (наследници по права линия), наследяват правото на собственост върху имуществото, наследявано по права линия. Преживелият съпруг на починалия обаче има право на пожизнено владение на имуществото, наследявано по права линия.
Откупуване на правото на пожизнено владение може да бъде поискано, както следва:
- всяка от заинтересованите страни — т.е. или съпругът, който има право на пожизнено владение, или наследникът по права линия — може да поиска откупуване на имуществото, определено за пожизненото владение,
- все пак единствено съпругът може да иска откупуване на имущество, определено за пожизнено владение, когато се касае за семейното жилище, използвано заедно с починалия, в това число обзавеждането и оборудването.
В случай на откупуване на имуществото, определено за пожизнено владение, съпругът има право на една трета от имуществото, наследявано по права линия;

гг) Имущество, изключено от наследяваното по права линия (член 7:70 от Гражданския кодекс)

Въпреки разпоредбите по буква *га)*, следните са изключени от обема и състава на имуществото, наследявано по права линия:
- дарове с обичайна стойност,
- всякакво имущество, което вече не съществува към момента на смъртта на завещателя. Разпоредбите за наследяване по права линия обаче се прилагат за всяко имущество, което замества несъществуващото, или всяко имущество, което е закупено с постъпленията от вече несъществуващото имущество.
Ако завещателят има преживял съпруг, не може да се предявяват искове за обзавеждане и домакинско оборудване с обичайна стойност на основание на наследяване по права линия;

д) Задължение за възстановяване на дарове (наследствена маса)

Ако наследниците са низходящи на починалия, делът от наследственото имущество, който се пада на всеки наследник, зависи от задължението на низходящите да възстановяват дарове един на друг. По същество, ако няколко низходящи наследяват заедно, всеки наследник добавя към стойността на наследственото имущество стойността на имуществото, което е получил предварително от завещателя по време на неговия живот за сметка на наследствения дял (член 7:56 от Гражданския кодекс).
Задължението за възстановяване на дарове се определя от следните основни правила.
Въз основа на задължението за възстановяване на дарове сънаследникът трябва да добави към наследственото имущество полученото от него имущество за сметка на наследствения дял, ако
- завещателят изрично е посочил, че въпросното имущество трябва да бъде включено в дела на наследника от наследственото имущество, или
- обстоятелствата предполагат, че въпросното имущество е предоставено при условията на задължение за включване в наследственото имущество.
Все пак задължението за възстановяване на дарове не включва следните компоненти (член 7:56, параграф 3 от Гражданския кодекс):
- дарове с обичайна стойност, и
- издръжка, предоставена на низходящи, които имат нужда от подпомагане,

дори ако завещателят изрично го е посочил.
Процедурата по възстановяване на дарове включва следните действия (член 7:57, параграф 1 от Гражданския кодекс):
- наследниците трябва да добавят към стойността на наследственото имущество стойността на имуществото, което са получили от завещателя за сметка на наследствения дял;
- получената в резултат на това обща стойност (т.е. общата стойност, получена след добавяне на стойността на наследственото имущество към нетната стойност на възстановеното имущество, което е било за сметка на наследствения дял) трябва да бъде пропорционално разделена между наследниците според техния дял от наследството по закон,
- стойността на имуществото за сметка на наследствения дял, което е възстановено от всеки наследник (т.е. стойността на имуществото за сметка на наследствения дял, което е получил от починалия), трябва да бъде прихваната от дела, който се полага на въпросния наследник.
Ако възстановената от сънаследник стойност достигне или превиши стойността на неговия дял от наследственото имущество, изчислен въз основа на стойностите след възстановяването, той се счита за удовлетворен от подлежащото на делба наследство, като не се изисква да възстановява горницата (член 7:57, параграф 4 от Гражданския кодекс).
Низходящите са задължени да възстановяват дарове:
- в случай на наследство по закон или алтернативно:
ако по силата на завещание низходящите наследяват дялове, съответстващи на техния дял по закон от наследственото имущество (член 7:56, параграф 2 от Гражданския кодекс).

5 Какъв вид органи са компетентни:

5.1 по въпросите на наследяването?

В Унгария производствата, които са предмет на наследственото право, попадат в компетентността на нотариусите или съдилищата.
- Ако няма спор между страните, които са заинтересовани от наследството, правните въпроси, свързани с наследственото имущество, обикновено се уреждат в рамките на процедура по наследяване, изпълнявана от нотариус (за подробности вж. точка 6). - Процедурата по наследяване, изпълнявана от нотариус, представлява охранително производство, в рамките на което изпълняваните от нотариуса функции са сходни с тези на съда, и приключва с официално решение („нареждане за изпълнение на завещание“).
- Ако обаче между заинтересованите страни има правен спор, той не може да бъде уреден от нотариуса; В такива случаи се образува съдебно производство.
Тъй като правните спорове по въпросите на наследството са относително редки, по-голямата част от делата за наследство в Унгария се решават окончателно в процедури по наследяване, водени от нотариус.

5.2 да получат изявление за отказ или приемане на наследство?

В унгарското право се следва принципът за наследяване *ipso iure*: наследственото имущество се прехвърля на наследника в момента на смъртта на завещателя без какъвто и да било отделен правен акт. Поради това в унгарското право не се изисква да се прави изявление за приемане на наследството.
Ако някой наследник не желае да наследява, той може да направи изявление за отказ от наследството. В правото не са предвидени конкретни изисквания относно формата на отказа. Той се счита за действителен от гледна точка на формата, независимо дали е направен устно или в писмен вид.
В Унгария все пак редът на наследяване се определя в рамките на официално съдебно производство, т.нар. процедура по наследяване (вж. точка 6), и по тази причина нотариусът, който изпълнява процедурата по наследяване, трябва да бъде уведомен за отказа, ако той трябва да бъде взет предвид в процедурата по наследяване. Затова на практика отказът или се прави пред нотариуса, който изпълнява процедурата по наследяване, или се представя в писмен вид на въпросния нотариус.
Ако даден наследник се откаже от наследството, това става със задна дата, считано от датата на смъртта на завещателя: счита се, че наследственото имущество не е прехвърляно.

5.3 да получат изявление за отказ или приемане на завет?

Правилата, описани в точка 5.2 по отношение на прехвърлянето на наследство и отказа от наследство, се прилагат, с необходимите промени, по отношение на конкретни завети (legatum vindicationis).

5.4 да получат изявление за отказ или приемане на запазена част?

Както е посочено по-горе, в унгарското право запазените части се предявяват като иск по Закона за договорите, който може да бъде заведен срещу наследници. Те не представляват веществен (in rem) дял от наследството. Поради това в унгарското право не е предвидено изявление за отказ или приемане на запазена част. Начинът, по който се предявява иска за запазена част, зависи най-вече от отношенията между наследника и лицето, което има право на запазена част:
- ако в това отношение е налице съгласие между наследника и лицето, което има право на запазена част (т.е. наследникът признава иска за запазена част), те могат да сключат споразумение в рамките на процедурата по наследяване по удовлетворяване на иска за запазена част (например наследникът може да прехвърли някакво имущество, което е включено в наследственото имущество, на лицето, което има право на запазена част, за да удовлетвори неговия иск),
в противен случай лицето, което има право на запазена част, може да предяви своя иск срещу наследника в съда.

6 Кратко описание на процедурата за уреждане на наследството по националното право, включително на процедурата за ликвидиране на наследствената маса и делба на наследственото имуществото (включително информация дали производството по наследяване се образува служебно от съда или друг компетентен орган)?

В унгарското право е предвидена официална правна процедура т.нар. процедура по наследяване. Тази процедура се стартира служебно (по собствена инициатива на длъжностното лице), като с нея се цели, доколкото е възможно, всички заинтересовани страни (наследници, заветници, лица, които имат право на запазена част, кредитори на наследственото имущество и т.н.) да бъдат включени в уреждането на всички правни въпроси, свързани с наследството, в рамките на единна процедура.
Процедурата по наследяване в Унгария включва два етапа. Първият етап е процедурата по съставяне на опис, която се изпълнява от определен служител на компетентната служба от местното кметство — длъжностно лице за съставяне на опис. Тази процедура на практика служи за определяне на основанието за действие на нотариуса; Тази процедура действително служи за определяне на основното по процедурата, извършвана от нотариус, с която се цели да бъдат изяснени личните и веществените обстоятелства по процедурата за наследство (по-специално имуществото, което е включено в наследственото имущество, както и кръгът от заинтересовани лица, а също така да се установи дали починалият е оставил разпореждане с имущество за след смъртта). Всички тези данни се вписват в описа на наследственото имущество, който след съставянето му се изпраща на компетентния нотариус.

Вторият етап е процедурата пред нотариуса, която се провежда по правилата за охранително съдебно производство. В тази процедура нотариусът изпълнява функции, сходни с тези на съдилищата, и упражнява публичните правомощия на държавата.
Тази процедура подлежи на специални правила за компетентност: само нотариусът, който е с правомощия според закона, може да осъществява процедурни действия; с други думи заинтересованите страни (например наследниците) не могат да се обръщат към нотариус по техен избор в процедурата по наследяване.
В хода на производството нотариусът служебно проверява фактите и обстоятелствата, определящи реда на наследяване. Обикновено за изясняване на фактите е необходимо изслушване. Нотариусът свиква заинтересованите страни да присъстват на това изслушване. Ако има доказателства, показващи, че починалият е оставил разпореждане с имущество за след смъртта, нотариусът служебно предприема мерки за получаване на въпросния документ.
В Унгария разпределянето на наследственото имущество между наследниците обикновено се извършва в рамките на процедурата по наследяване. Разпределянето на наследственото имущество по същество представлява прекратяване на съвместната собственост на наследниците в резултат на наследяването. Това най-често става чрез договор между заинтересованите наследници: the *allocation agreement*. договор за делба Ако наследниците сключат такъв договор за делба, на база на този договор нотариусът издава нареждане за изпълнение на завещание със съответното съдържание.
В хода на процедурата по наследяване може да бъде сключен договор също така между наследниците и други заинтересовани страни: наследниците могат да прехвърлят, било то частично или цялостно, придобитото по наследство имущество на кредитор на наследственото имущество или на лице, което има право на запазена част за удовлетворяване на техни искове. Такъв договор в хода на процедурата по наследяване дава възможност за извънсъдебно уреждане на исковете на кредиторите на наследственото имущество или на лицата, които имат право на запазена част.
След приключването на процедурата по наследяване нотариусът издава официално решение: нареждане за изпълнение на завещание. Чрез това решение нотариусът официално прехвърля на наследниците (или заветниците) различните компоненти на наследственото имущество.
Заинтересованите страни могат да обжалват издаденото от нотариуса нареждане за изпълнение на завещание. Компетентният регионален съд разглежда жалбата. Окончателното нареждане за изпълнение на завещание е автентичен публичен документ, удостоверяващ статута на наследника (заветника), който е посочен в него. Нотариусът служебно препраща окончателното нареждане за изпълнение на завещание на органа, който поддържа регистъра на недвижимото имущество (или регистъра на други обекти на собственост).
Следва да се отбележи, че ако между заинтересованите страни има правен спор, нотариусът не може да го разреши в рамките на процедурата по наследяване. Правните спорове могат да бъдат решавани само чрез съдебно производство.

7 При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или заветник?

Според член 7:1 от Гражданския кодекс цялото наследствено имущество на дадено лице преминава към наследник след смъртта на завещателя. Съответно в унгарското право се следва принципът за наследяване *ipso iure*. Наследникът придобива наследственото имущество по силата на закона, без какъвто и да било отделен правен документ (например изявление за приемане), към момента на смъртта на завещателя. В унгарското право „вакантно наследствено имущество“ (hereditas iacens) не съществува. В случай на повече от един наследник, те придобиват наследственото имущество пропорционално на дяловете си в наследственото имущество в момента на смъртта на завещателя. Съответно към момента на смъртта между тях се създава неразделена съвместна собственост върху имуществото.
В унгарското гражданско право се разграничават два вида завет: конкретен завет (legatum vindicationis) и задължителен завет (legatum damnationis). *Конкретният завет* представлява дарение от завещателя на конкретна имуществена единица от наследственото имущество на определен бенефициер (конкретен заветник) в разпореждането с имущество в случай на смърт. Конкретният завет е пряко придобиване на право върху наследственото имущество; това е така, а заветникът придобива и предмета на конкретното наследство към момента на смъртта на завещателя. *Задължителният завет* е завет, чрез който завещателят задължава своя наследник — в разпореждане с имущество в случай на смърт — да предостави определена финансова помощ на конкретен бенефициер (например да плати определена парична сума). Що се отнася до неговия правен характер, задължителният завет представлява задължителен правен иск срещу наследника и не е свързан с пряко придобиване на права от завещателя.
С оглед на горното според унгарското право наследниците и конкретните заветници придобиват наследственото имущество или завета към момента на смъртта на завещателя. Следва да се отбележи обаче, че, въпреки прякото придобиване на права ipso iure, според унгарското право обикновено е необходимо да бъде проведена официална правна процедура (процедура по наследяване), за да се осигури автентичното удостоверяване на наследяването.

8 Наследниците носят ли отговорност за задълженията на починалия и ако да, при какви условия?

Да. Според член 7:96 от Гражданския кодекс наследниците отговарят за дълговете, свързани с наследственото имущество. Тази отговорност на наследниците е ограничена по следния начин:
- наследниците отговарят за дълговете, свързани с наследственото имущество, първо от имуществото, съставляващо наследственото имущество („с обектите и постъпленията от наследственото имущество“) (отговорност *cum viribus*),
- ако обаче вещите или постъпленията от наследственото имущество не са във владение на наследника към момента на предявяване на исковете, тогава следва да се отчужди също другото имущество на наследника до размера на неговото наследство, за да бъдат покрити вземанията (отговорност *pro viribus*).
Следва да се отбележи, че, за разлика от други правни системи, в унгарското право не се признава взаимовръзка между отговорността на наследниците и описа на наследственото имущество. Ограниченият характер на отговорността на наследниците произтича от закона: не е нужно при приемане на наследството наследниците да правят „декларация за ограничаване на тяхната отговорност“.
В член 7:94 от Гражданския кодекс са посочени исковете, които представляват дълг, свързан с наследственото имущество. Съответно дълговете, свързани с наследственото имущество, включват:
а) разходи за подходящо погребение на завещателя;
б) приложими разходи за придобиване, осигуряване и управление на наследственото имущество („разходи по наследственото имущество“), както и разходите за процедурата по наследяване;
в) дългове на завещателя;
г) задълженията, свързани със запазени части;
д) задължения, свързани със завети и завещания.

Горепосочените пет категории дългове, свързани с наследственото имущество, са подредени в йерархичен ред (член 7:95 от Гражданския кодекс). Дълговете се удовлетворяват в последователността, която е установена за различните категории дългове, свързани с наследственото имущество. Ако не е възможно пълното удовлетворяване на всички дългове от дадена категория, в рамките на въпросната категория исканията се покриват пропорционално (спрямо относителния им размер).

9 Какви документи и/или информация се изискват обикновено за целите на вписването на недвижимо имущество?

Ако наследственото имущество съдържа недвижимо имущество, нотариусът служебно препраща окончателното нареждане за изпълнение на завещание до компетентния орган, който води регистъра на недвижимото имущество (вж. точка 6), за да бъдат вписани в регистъра промените, свързани с въпросното имущество.

Съгласно член 29 от Закон CXLI от 1997 г. за регистрация на недвижими имоти (1997. évi CLI. törvény az azingatlan-nyilvántartásról; „Закон за регистрация на недвижими имоти“), като общо правило, правата могат да бъдат регистрирани и фактите могат да бъдат записвани въз основа на официални документи, частни документи с пълна доказателствена сила или копия на такива документи, заверени нотариално, които обосновават създаването, изменението или прекратяването на правото или факта, предмет на регистрацията, с удостоверение за регистрация от регистрирания носител на права или потенциалния носител на права, който да бъде вписано в регистъра на недвижимите имоти като временен бенефициер (т.е. разрешение за регистрация, което може да бъде предоставено от носителя на права посредством издаването на документ със същите формални изисквания като документа, въз основа на който е извършена регистрацията).

В член 32 от Закона за вписване на недвижимо имущество е посочено изискваното съдържание на документа за целите на вписването на недвижимо имущество:

а) обичайните данни за идентификация на клиента, неговият адрес и личен идентификационен номер;

б) наименование, статистически номер, седалище и съдебен или фирмен регистрационен номер на организации със статистически номера; за църковни юридически лица — регистрационния номер;

в) пълен адрес и описание на въпросното имущество (община, топографски партиден номер), както и засегнатия дял от собствеността;

г) подробно описание на правото или обстоятелството;

д) правното основание за промяната;

е) споразумение между засегнатите страни и/или безусловна и неотменима декларация за разрешение от вписания собственик;

ж) декларация от договарящите се страни по отношение на съответното им гражданство.

9.1 Назначаването на управител на наследственото имущество задължително ли е или е задължително при поискване? Ако е задължително или е задължително при поискване, какви стъпки следва да бъдат предприети?

В унгарското право не се признава правното понятие „управител на наследствено имущество“ (доверено лице).

Въпреки това в някои случаи нотариусът, който води процедурата, може да назначи управител, който да изпълнява определени функции по управлението на имущество в рамките на наследственото имущество. Това може да стане в следните случаи:

аа) управител за упражняване на права на членство в стопански асоциации (член 32, параграф 2 от Закона за наследството)

Ако наследственото имущество включва участие/дял в стопанска асоциация (или кооперация), нотариусът може да назначи управител, който временно да упражнява правата, произтичащи от участието/дела. Този управител се назначава по искане на асоциацията (кооперацията) или някое лице (субект), което има интерес от нейното функциониране;

аб) управител по събирането на задължения (член 32, параграф 3 от Закона за наследството)

Ако наследственото имущество включва вземания, нотариусът може да назначи управител, който да събира въпросните вземания, по искане на страна, която е заинтересована от наследството. Този управител отговаря за предприемане на правните мерки, които са необходими за събиране на вземанията, представляващи част от наследственото имущество.

Управител не се назначава (дори в споменатите по-горе случаи), ако горепосочените действия се извършват от изпълнител на завещанието.

9.2 Кой има право да изпълни разпореждането с имущество в случай на смърт и/или да управлява наследството?

В Унгария правните въпроси, свързани с наследяването, се решават в рамките на официална правна процедура (процедура по наследяване), водена от нотариус, който изпълнява функциите на съдия в рамките на производство (вж. точка 6).

Нотариусът установява служебно дали в Националния регистър на завещанията има някакъв запис на разпореждане с имущество в случай на смърт на починалия и по служебен път осигурява получаването на разпореждането с имущество в случай на смърт на завещателя, ако има сведения, че такова разпореждане с имущество съществува.

Следователно според унгарското право *задача и отговорност на нотариуса, който води процедурата по наследяване, е да изпълнява разпореждането с имущество в случай на смърт.*

Все пак унгарското право допуска също завещателите да назначат изпълнител на тяхното разпореждане с имущество (завещание). Следва да се подчертае обаче, че назначаването на изпълнител на завещанието не замества процедурата по наследяване. Изпълнителят на завещанието не може да „поеме“ отговорностите на нотариуса.

Правата и задълженията на изпълнителя на завещанието се определят от условията на разпореждането с имущество в случай на смърт. Ако разпореждането не съдържа никакви указания в това отношение, изпълнителят на завещанието има следните права и задължения (член 99 от Закона за наследството):

- да съдейства на органите в хода на процедурата по съставяне на опис на наследственото имущество,
- да осигури предприемането на мерки за опазване на наследственото имущество, когато това се изисква,
- да управлява наследственото имущество. Що се отнася до тези функции по управление на активите, изпълнителят на завещанието има правото и задължението:
- да изисква от наследници или заветници изпълнение на условията на завещанието,
- да удовлетворява кредиторите на наследственото имущество (като действа от свое име, но за сметка на наследственото имущество),
- временно да упражнява правата на членство, произтичащи от всякакви дялове (участия) в стопански асоциации (кооперации), включени в наследственото имущество;
- да предявява искове за вземания, които са част от наследственото имущество (като действа от свое име, но в полза на наследственото имущество).

Все пак правата на изпълнителя на завещанието по управление на активи са ограничени: той не може да поема никакви задължения по отношение на наследственото имущество и не може да продава имущество, освен ако всяко от лицата, които са заинтересовани от наследството, се е съгласило с тези действия. Освен това той не може да прави безвъзмездно разпореждане за сметка на наследственото имущество.

9.3 С какви правомощия разполага управителят на наследството?

За правата и задълженията на управителя, назначен от нотариуса, и на изпълнителя на завещанието вж. точка 9.1.

10 По силата на националното право какви документи обикновено се издават в хода или в края на производството по наследяване, с които се доказват статутът и правата на бенефициерите? Те имат ли специална доказателствена сила?

Както е посочено по-горе (вж. точка 6), в Унгария процедурата по наследяване се води от нотариус. В края на тази процедура се издава официално решение — нареждане за изпълнение на завещание. С това решение нотариусът прехвърля по закон компонентите на наследственото имущество на отделните наследници.

Следва да се отбележи обаче, че придобиването на собственост от наследниците не става по силата на нареждането за изпълнение на завещанието. Както беше отбелязано по-горе, в унгарското право се следва принципът за наследяване ipso iure. Наследственото имущество преминава към наследниците към момента на смъртта на завещателя. В тази връзка нареждането за изпълнение на завещание по същество е декларативно.

След като стане окончателно, издаденото от нотариуса нареждане за изпълнение на завещание изпълнява узаконяваща функция. То е автентичен документ, който удостоверява пред трети страни статута на лицата, които са посочени в него като наследници (или заветници), освен ако съдът не постанови друго в рамките на съдебно производство. 6.5.2015 г.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.
Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 15/01/2024
Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.